

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.10.2019
COM(2019) 551 final

Препоръка за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за разрешаване на започването на преговори за споразумение между Европейския съюз и Нова Зеландия относно обмена на лични данни между Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и новозеландските компетентни органи за борба с тежката престъпност и тероризма

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕПОРЪКАТА

В глобализирания свят, където тежката престъпност и тероризмът имат все по-често транснационално и поливалентно измерение, правоприлагащите органи следва да могат пълноценно да си сътрудничат с външни партньори, за да гарантират сигурността на гражданите. Поради това Европол следва да е в състояние да обменя лични данни с правоприлагащите органи на трети държави, доколкото това е необходимо за изпълнението на задачите му в рамките на изискванията, определени в Регламент (ЕО) № 2016/794 от 1 май 2016 г.¹.

От влизането в сила на Регламента насам Европол може да обменя данни с трети държави или международни организации въз основа на международно споразумение, осигуряващо достатъчни гаранции за защитата на неприкосновеността на личния живот и на основните права и свободи на физическите лица. Комисията отговаря от името на Съюза за договарянето на такива международни споразумения. Доколкото е необходимо за изпълнението на неговите задачи, Европол може също да установява и поддържа отношения на сътрудничество с външни партньори чрез работни и административни договорености, които не могат сами по себе си да бъдат правно основание за обмен на лични данни.

В 11-ия доклад за напредъка към истински и ефективен Съюз на сигурност² Комисията определи осем приоритетни държави³ в региона на Близкия изток/Северна Африка (БИСА) въз основа на терористичните заплахи, свързаните с миграцията предизвикателства и оперативните нужди на Европол за започване на преговори. Като взема предвид политическата стратегия, очертана в Европейската програма за сигурност⁴, заключенията на Съвета⁵ и Глобалната стратегия⁶, оперативните нужди на правоприлагащите органи в целия ЕС и потенциалните ползи от по-тясното сътрудничество в тази област, както е видно и от последващите действия във връзка с атентата в Крайстчърч от март 2019 г., Комисията счита за необходимо да добави Нова Зеландия към приоритетните държави с цел да започне преговори в краткосрочен план. На 23 август 2019 г. Нова Зеландия поде официално инициативата.

Европол и Нова Зеландия подписаха работно споразумение през април 2019 г. То осигурява рамка за структурирано сътрудничество на стратегическо равнище, включително защитена линия, позволяваща пряко сигурно общуване, а Нова Зеландия командирова в Европол служител за връзка. Работното споразумение обаче не осигурява правно основание за обмена на лични данни. Към момента няма правно основание за редовен и структуриран обмен на лични данни между правоприлагащите органи на Нова Зеландия и Европол, а такъв обмен е от съществено значение за ефективното оперативно сътрудничество.

Правните норми за защита на личните данни в Нова Зеландия се съдържат главно в Закона за защита на личните данни от 17 май 1993 г., изменен със Закона за изменение

¹ Регламент (ЕС) 2016/794 от 11 май 2016 г. (ОВ L 135, 24.5.2016 г., стр. 53).

² COM(2017) 608 final.

³ Алжир, Египет, Израел, Йордания, Ливан, Мароко, Тунис и Турция.

⁴ COM(2015) 185 final.

⁵ Документ № 10384/17 на Съвета от 19 юни 2017 г.

⁶ *Обща визия, общи действия: по-силна Европа — глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз* <http://europa.eu/globalstrategy/en>

с цел подобряване на защитата на личните данни от 7 септември 2010 г.⁷. За тази цел в закона са определени дванадесет принципа за неприкосновеност на личния живот в областта на информацията, с които се урежда обработването на лични данни. Законът за защита на личните данни се прилага за частни и публични органи, включително правоприлагащи органи. Със Закона за защита на личните данни също така се създава длъжността комисар по защита на личните данни, който е независимият орган за защита на данните в Нова Зеландия.

Политически контекст

На 15 май 2019 г., след атентата в Крайстчърч, президентът на Франция Еманюел Макрон и министър-председателят на Нова Зеландия Джасинда Ардерн бяха съвместни домакини на събитието „Призив за действие след Крайстчърч“, проведено в Париж, в което участва председателят Юнкер. Те подчертаха колко е важно да бъде решен проблемът с терористичното съдържание в интернет, като същевременно се гарантира защитата на основните права. Участващите правителства и технологични дружества, както и Европейската комисия изразиха своята подкрепа за ангажиментите, поети в отговор на „Призива за действие след Крайстчърч“ за премахване на терористичното и насилническото екстремистко съдържание онлайн (<https://www.christchurchcall.com/>).

ЕС и Нова Зеландия са единомислещи партньори, които споделят сходни виждания и подходи по многобройни глобални въпроси. Подписаното на 5 октомври 2016 г. Споразумение за партньорство по въпросите на отношенията и сътрудничеството между ЕС и Нова Зеландия проправя пътя за по-тесни и по-стабилни отношения, тъй като съдържа определен брой членове, чрез които страните се ангажират да си сътрудничат в области като борбата с тероризма, сътрудничеството в областта на правоприлагането, предотвратяването и борбата с организираната престъпност и корупцията, наркотиците, киберпрестъпността, изпирането на пари, финансирането на тероризма, миграцията и убежището.

ЕС и Нова Зеландия са също така партньори в Глобалния форум за борба с тероризма (ГФБТ), който е международен форум, обединяващ 29 държави и Европейския съюз, чиято основна мисия е намаляването на уязвимостта на хората по света спрямо тероризма чрез предотвратяването, борбата и преследването на терористични актове и борбата с подбудителството и вербуването за терористични цели. ЕС и Нова Зеландия си сътрудничат тясно по въпросите на външните работи и сигурността и провеждат редовен политически диалог и диалог по въпросите на сигурността. Този диалог включва чести консултации на равнище министри и висши длъжностни лица. Въз основа на Рамковото споразумение за партньорство от 2012 г. Нова Зеландия имаше възможност да участва в операции на ЕС за управление на кризи, като допринесе например за мисията EUNAVFOR ATALANT (за борба с пиратството по бреговете на Африканския рог).

Оперативни нужди

Във всички сфери на престъпността, които са от компетентността на Европол, има потенциал за по-нататъшно сътрудничество с Нова Зеландия. Това е неизчерпателен списък с най-важните оперативни нужди на Европол спрямо Нова Зеландия:

⁷

След като през март 2018 г. беше внесен законопроект, понастоящем Законът за защита на личните данни е в процес на изменение.

- Тероризъм: тероризмът представлява сериозна заплаха както за Нова Зеландия, така и за Европейския съюз, които бяха обект на атентати. Осен че подобрява цялостната представа за заплахата и откриването на нови тенденции, по-тясното сътрудничество, включващо обмен на лични данни, е необходимо, за да се откриват, предотвратяват и преследват по наказателен път терористичните престъпления, включително пътуванията с цел тероризъм, финансирането на тероризма, както и терористките злоупотреби с интернет.

Европейският център на Европол за борба с тероризма има силен оперативен интерес да обменя оперативни/лични данни с Нова Зеландия и обратно, както стана ясно след атентата в Крайстчърч. След случилото се в Крайстчърч звеното на Европол за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет (EU IRU) започна работа за откриването на съдържание и неговите модели за разпространение в интернет. Скоростта и обемът на злоупотребите в интернет след атентата и големият брой засегнати доставчици на операционни услуги бяха безпрецедентни и показаха ограниченията на съществуващите процеси за справяне с подобни заплахи. Едно оперативно споразумение с Нова Зеландия не само ще укрепи ролята на Европол в ръководенето на оперативния отговор на Призива за действие след Крайстчърч за премахване на терористичното и насилническото екстремистко съдържание онлайн, но също така ще предостави на Европол правната уредба за развиване на напреднало сътрудничество с Нова Зеландия по въпроси, свързани с тероризма.

- Киберпрестъпност: за правоприлагащите агенции на ЕС Нова Зеландия е възлов партньор при разследванията на случаи на сексуална експлоатация на деца.

Полицията на Нова Зеландия участва и е активен партньор на Виртуалната глобална работна група, която е основна партньорска мрежа на Европейския център за борба с киберпрестъпността в рамките на Европол, и се бори със сексуалното насилие над деца в интернет. Задълбочените експертни познания на новозеландските органи в областта на разследването на сексуалната експлоатация на деца в интернет и готовността им да споделят своите знания с участниците в тези срещи се ценят високо от компетентните органи на държавите — членки на ЕС, на които е възложено да разследват такива сложни престъпления и са изправени пред редица предизвикателства от правен и технически характер. От оперативна гледна точка сътрудничеството с Нова Зеландия може да има значителна добавена стойност за Европол в областта на киберпрестъпността, по-специално сексуалната експлоатация на деца в интернет. Новозеландската полиция и разследващият цифровата експлоатация на деца екип към Министерството на вътрешните работи на Нова Зеландия, работят усилено и опитно в тази област и изиграха основна роля във операции с голям приоритет.

Нова Зеландия остава единствената държава от мрежата „Пет очи“⁸, с която Европол няма правно основание за обмен на лични данни. Това ограничава способността на двете страни да споделят ценна оперативна информация и да се консултират системно една с друга. Липсата на правно основание също така

⁸ Разузнавателен алианс, в който участват Австралия, Канада, Нова Зеландия, Обединеното кралство и Съединените щати.

създава положение, при което двустранните контакти трябва да се осъществяват пряко с държавите членки или чрез трети агенции, включително ИНТЕРПОЛ. Естеството на тези контакти накърнява способността на държавите членки ефективно да се справят с този вид престъпност и ги лишава от възможността да допринасят и да се възползват от добавената стойност, която Европол предлага, особено в областта на терористичното съдържание онлайн и сексуалната експлоатация на деца онлайн.

- Престъпни банди от мотоциклетисти: полицията на Нова Зеландия и Европол имат силен интерес да си сътрудничат в областта на престъпните банди от мотоциклетисти (ПБМ). ПБМ будят все по-голямо безпокойство в Нова Зеландия и наскоро полицията в страната създаде звено за разузнаване на банди, като ПБМ са една от основните задачи на този отдел. Проектът за анализ „Monitor“ на Европол има особен интерес към придвижванията до Европа и свидетелствата за съдимост на членовете на новозеландските ПБМ, както и към предполагаемите им контакти с контингент от организираната престъпност в Югоизточна Азия.
- Наркотици: в миналото Европол работи по мащабен трафик на амфетамин от ЕС към Нова Зеландия. Налице е потенциал за по-нататъшно сътрудничество в тази област.

2. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕПОРЪКАТА

С Регламент (ЕС) 2016/794 относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) се установява правната уредба на тази агенция, и по-специално нейните цели, задачи и материална компетентност, гаранциите за защита на данните и начините за сътрудничество с външни партньори. Настоящата препоръка е в съответствие с разпоредбите на Регламента за Европол⁹.

Целта на настоящата препоръка е Съветът да упълномочи Комисията да води преговорите за бъдещото споразумение от името на ЕС. Правното основание Съветът да разреши започването на преговорите е член 218, параграфи 3 и 4 от ДФЕС.

В съответствие с член 218 от Договора за функционирането на Европейския съюз Комисията е определена за преговарящ за Съюза за споразумението между Европейския съюз и Нова Зеландия относно обмена на лични данни между Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и новозеландските компетентни органи за борба с тежката престъпност и тероризма.

⁹ По-специално членове 3, 23, 25 и глава VI от Регламент (ЕС) 2016/794.

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за разрешаване на започването на преговори за споразумение между Европейския съюз и Нова Зеландия относно обмена на лични данни между Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и новозеландските компетентни органи за борба с тежката престъпност и тероризма

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 218, параграфи 3 и 4 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета¹⁰ бе приет на 11 май 2016 г. и се прилага от 1 май 2017 г.
- (2) Разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/794, и по-специално тези относно предаването на лични данни от Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) на трети държави и международни организации, предвиждат че Европол може да предава лични данни на орган на трета държава въз основа на международно споразумение, сключено между Съюза и тази трета държава съгласно член 218 от ДФЕС, което предоставя достатъчни гаранции по отношение на защитата на личния живот и на основните права и свободи на физическите лица.
- (3) Следва да започнат преговори с оглед сключването на споразумение между Европейския съюз и Нова Зеландия относно обмена на лични данни между Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и новозеландските компетентни органи за борба с тежката престъпност и тероризма („Споразумението“).
- (4) Както е обяснено и в съображение 35 от Регламент (ЕС) 2016/794, Комисията следва да може да се консултира с Европейския надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) и по време на преговорите по споразумението, и при всички случаи преди сключването на споразумението.
- (5) Споразумението следва да зачита основните права и да спазва принципите, признати от Хартата на основните права на Европейския съюз, а именно правото на личен и семеен живот, признато в член 7 от Хартата, правото на защита на личните данни, признато в член 8 от Хартата, и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, признато в член 47 от Хартата. Споразумението следва да се прилага в съответствие с тези права и принципи.

¹⁰ Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и за замяна и отмяна на решения 2009/371/ПВР, 2009/934/ПВР, 2009/935/ПВР, 2009/936/ПВР и 2009/968/ПВР на Съвета (ОВ L 135, 24.5.2016 г., стр. 53).

- (6) Споразумението не следва да засяга и не следва да възпрепятства предаването на лични данни или други форми на сътрудничество между органите, които отговарят за опазването на националната сигурност,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Комисията се упълномощава да договори, от името на Съюза, споразумение между Европейския съюз и Нова Зеландия относно обмена на лични данни между Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и новозеландските компетентни органи за борба с тежката престъпност и тероризма.

Указанията за водене на преговорите се съдържат в приложението.

Член 2

Преговорите се водят в консултация със съответния [наименование на специалния комитет — добавя се от Съвета].

Член 3

Адресат на настоящото решение е Комисията.

Съставено в Брюксел на 30.10.2019 година.

За Съвета
Председател